

Podmínky přípuštění k SSZK

Viz [Studijní předpisy a řády a příslušná opatření děkana](#).

Obhajoba diplomové práce

Zadávání a odevzdávání bakalářských a diplomových prací se řídí těmito dokumenty:

[Pravidla pro organizaci studia v bakalářských a magisterských programech FF UK \(čl. 20-22\)](#)
[Studijní a zkušební řád UK](#)

Od 1. 10. 2017 se práce odevzdávají pouze elektronicky, vázané výtisky dle předchozích parametrů nejsou potřeba. Na Filozofické fakultě nicméně platí, že každý student na katedru odevzdá dva tzv. pomocné výtisky závěrečné práce: jde o vytištěný text práce odevzdané v SIS, nemusí však mít pevnou vazbu (postačí kroužková), může být tištěn oboustranně atp. (viz též [zde](#))

Termín odevzdávání práce je **nejpozději jeden měsíc** před začátkem období, kdy se dle harmonogramu ak. roku konají SZK.

Student předkládá písemnou diplomovou práci v rozsahu přibližně **60 normostran** (108 000 znaků), ve které prokáže svou schopnost analyzovat vybraný problém, pracovat s pramennými texty v originále i s odbornou cizojazyčnou literaturou stejně jako schopnost aplikovat teoretické poznatky na zpracovávané téma. Téma práce může vycházet jak z dějin politických, tak i hospodářských, sociálních či kulturních, a může se týkat i historiografie, dějin institucí či politického myšlení. Týkat se může kteréhokoliv období antických dějin.

Student může absolvovat obhajobu v jiném zkuškovém období než zbývající části SSZK.

Tematické okruhy SSZK

1. **Dějiny starověkého Řecka a Říma** (ústní zkouška)
2. **Prameny antických dějin** (ústní zkouška)
3. **Antická kultura a tradice** (ústní zkouška)

U zkoušky se předpokládá ozeznámenost s překlady děl řeckých a římských autorů dle seznamu četby v rubrice studium.

Dějiny starověkého Řecka a Říma

Je ověřována komplexní ozeznámenost se všemi podstatnými aspekty politického, hospodářského, sociálního i kulturního vývoje řecké a římské civilizace, počínaje dobou bronzovou a konče pozdní antikou. Zvláštní důraz je kladen na postižení charakteru jednotlivých epoch a jejich vzájemné srovnání a na zasazení vývoje antických civilizací a jejich kultury do širšího kontextu dějin starověkého světa i pozdější kultury evropské.

- Mínojská Kréta a mykénské Řecko – civilizace doby bronzové v egejské oblasti (chronologie doby bronzové, charakter společnosti na základě archeologických a písemných pramenů, vztahy k sousedním oblastem)
- Temná staletí řeckých dějin a počátek archaické doby – tzv. homérská společnost (homérské eposy jako pramen historického poznání, rozmístění řeckých dialektů, hmotná kultura, Hésiodos)
- Vznik a vývoj řeckých poleis v archaické době (předpoklady vzniku, vnitřní vývoj od vlády aristokracie k politické participaci neurozených občanů, raná řecká tyrannis)
- Velká řecká kolonizace (příčiny, hlavní směry a ohniska, chronologie, vztah k místnímu obyvatelstvu, organizace kolonizační akce, úloha Delf)
- Vnitřní vývoj Athén v archaické a klasické době (aristokratické Athény, Solón, Peisistratovci, Kleisthenés, athénská demokracie – její vznik, instituce a principy)
- Sparta v archaické a klasické době (jednotlivé skupiny spartského obyvatelstva, politické instituce, zahraniční politika)
- Mateřské Řecko v klasickém období (řecko-perské války, athénský námořní spolek a peloponnéský spolek v 5. stol., peloponnéská válka, hegemonie 4. stol., vzestup Makedonie za Filipa II.)
- Ostatní části řeckého světa v klasickém období (řecké státy na Sicílii a v jižní Itálii, zvl. Syrákúsy, bosporské království)
- Alexandr Makedonský a vznik helénistického světa (příčiny a průběh tažení proti Persii, důsledky porážky perské říše, helénizace, boj o Alexandrovo dědictví a vznik helénistických států)
- Vnitřní poměry a vzájemné vztahy helénistických států ve 3. stol. př. n. l. (charakteristika ptolemaiovské, seleukovské a antigonovské říše, menší helénistické státy, postavení *poleis*, zahraniční politika)
- Ovládnutí helénistických států Římem (předpoklady římského úspěchu – diplomacie a vojenské akce, využívání rozporů v helénistickém světě, přehled hlavních politických a vojenských událostí)
- Hospodářské a sociální poměry v řeckém světě (základní výrobní odvětví – zemědělství, řemesla, obchod, sociální rozvrstvení společnosti, otroctví)
- Raně historické osídlení Itálie, kulturní vlivy egejské oblasti (chronologie doby, charakter společnosti na základě archeologických a písemných pramenů)
- Etruskové (charakter jejich kultury, města, hospodářství a konkurence s Řeky)
- Doba královská v Římě (společnost a její struktura, vliv Etrusků)
- Vztah patriciů a plebejů v rané římské republice (snaha plebejů o vyrovnání, konsolidace republikánských institucí, nobilita)
- Instituce římské republiky (lidová shromáždění, senát, magistratury)
- Expanze Říma (kontrola Itálie a války s Kartágem)
- Společenské změny v Římě a pokusy o jejich řešení (vznik velkostatků, rozšíření otroctví, úpadek drobného rolnictva; reformy bratrů Gracchů)
- Krize římské republiky, její aspekty (polarizace a individualizace vnitřní politiky, omezení funkčnosti institucí; změny v římské armádě; otázka spojenců a otrocká hnutí)
- Přejít od republiky k principátu (triumviráty, Caesar)
- Augustův principát (reformy, společenská atmosféra, ideologie a kultura; podstata císařské moci)
- Vláda iulsko-claudijské a flaviovské dynastie (etablování principátu a jeho důsledky ve veřejném a společenském životě)
- Vrcholné období římské říše ve 2. stol. n. l. (administrativa, správa provincií, stav římských měst; *Pax Romana*)

- Krize 3. stol. n. l. a vznik dominátu (vnitřní i vnější aspekty krize, pokus o jejich překonání Diocletianem a Constantinem)
- Římský stát a křesťanství (šíření křesťanství v podmínkách římské říše, pronásledování a apologie, „constantinovský obrat“, christianizace ve 4. stol. n. l.)
- Římské soukromé reálie (obytné domy, stravování, zaměstnání, denní život)
- Římský kalendář, státní slavnosti (*Ludi*); triumf
- Správa říše, provincie, obrana říše; římské silnice

Prameny antických dějin

Je ověřována schopnost postihnout specifika různých druhů pramenů pro poznání antických dějin.

- Historiografie
- Biografie a autobiografie
- Ostatní literární prameny
- Epigrafické prameny
- Papyry
- Numismatické prameny
- Hmotné prameny

Antická kultura

Jsou ověřovány přehledné znalosti o žánrech a autorech řecké a římské literatury a tvorbě těchto autorů ve společenském kontextu doby. Zvláštní zřetel bude kladen i na postavení vlivu antické kultury v pozdějším formování evropské civilizace.

- Epická poesie jako zrcadlo společenských poměrů konce temných staletí a počátku archaické doby v Řecku
- Reflexe společenského vývoje archaické doby v řecké lyrické poesii
- Attické drama jako reflexe politických a společenských poměrů athénské polis
- Politické myšlení v dílech řeckých historiků klasické doby (zvl. Hérodotos, Thúkýdídés, Xenofón)
- Reflexe společenské reality v dílech řeckých filosofů klasické doby (zvl. sofisté, Platón, Aristotelés)
- Athénská politika a společenské poměry v politických a soudních řečech attických řečníků
- Společenský kontext rozvoje hellénistické literatury, vědy a filosofie
- Rozvoj řecké kultury v období římské nadvlády
- Vztah římské literatury k řecké na pozadí vztahu Římanů k Řekům
- „Domácí“ rysy římské literatury jako odraz římské mentality a společenského života
- Rozvoj římské literatury v podmínkách římské republiky (zvl. Catullus, Lucretius, Nepos, Varro)
- Cicero, Caesar, Sallustius – jejich literární činnost v kontextu jejich činnosti politické
- Literáti doby augustovské a jejich postoj k novému režimu
- Literáti raného principátu, možnosti jejich tvorby v podmínkách etablování nového režimu
- Vznik křesťanství a rozvoj rané křesťanské literatury
- Odraz christianizace římského imperia v literární činnosti autorů 4. a 5. stol. n. l.
- Období pozdní antiky a jeho role v tradici římské literatury
- Odkaz římského právního myšlení moderní Evropě